

تقریرات مصدق در زندان

درباره حوادث زندگی خویش

پیشداشته شده به اهتمام سرهنگ جلیل بزرگمهر
و دکتر محمد مصدق در دادگاه‌های نظامی

به تنظیم و تحریر

ایرج افشار

انتشارات خجسته

۱۳۹۷

سرشناسه	بزرگمهر، جلیل، ۱۲۹۳ - ۱۳۸۶، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	تقریرات مصدق در زندان درباره حوادث زندگی خویش / یادداشت شده به اهتمام جلیل بزرگمهر؛ به تنظیم و تحریر ایرج افشار.
وضعیت ویراست	[ویراست ۲].
مشخصات نشر	تهران: خجسته، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۲۴۶ ص. ۱۴/۵ × ۱۱/۵ س.م.
فروست	تاریخ معاصر ایران.
شابک	978-964-2975-38-9
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	یادگارنامه‌ای به مناسبت سالروز ولادت دکتر مصدق: تهران - ۲۶ خرداد ۱۳۵۹.
یادداشت	چاپ دوم
یادداشت	کتاب حاضر با عنوان «رنجهای سیاسی دکتر مصدق: یادداشت‌های جلیل بزرگمهر» به کوشش عبدالله برهان توسط ناشران متفاوت در سال‌های مختلف منتشر شده است.
یادداشت	کتابنامه به صورت زیرنویس.
یادداشت	نماینه.
عنوان دیگر	رنجهای سیاسی دکتر مصدق: یادداشت‌های جلیل بزرگمهر.
رضوع	مصدق، محمد، ۱۲۶۱-۱۳۴۵
موضوع	ایران - تاریخ - پهلوی، ۱۳۲۰-۱۳۵۷
موضوع	Iran - History - Pahlavi, 1941-1978.
شناسه افزوده	مصدق، محمد، ۱۲۶۱-۱۳۴۵.
شناسه افزوده	افشار، ایرج، ۱۳۰۴-۱۳۸۹. Afshar, Iraj
رده‌بندی کنگره	۹۵۱۰۱۳۰۹ ر ۴ ب ۱۵۱۵ DSR
رده‌بندی دیویی	۹۵۱۰۸۲۴۰۲
شماره کتابشناسی ملی	۴۰۳۱۶۵

انتشارات خجسته

تقریرات مصدق در زندان
درباره حوادث زندگی خویش

به تنظیم و تحریر ایرج افشار

طرح جلد: مرتضی شمیس

حروفچینی: شبستری

چاپ و صحافی: طاهرا

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

چاپ دوم (چاپ اول ناشر)، ویراست دوم: ۱۳۹۷

قیمت: ۲۵,۰۰۰ تومان

Email: khojasteh_press@yahoo.com

Telegram: [T.me/khojastehpub](https://t.me/khojastehpub)

Instagram: [khojasteh_pub](https://www.instagram.com/khojasteh_pub)

فروش الکترونیکی

Persianbook.net

نشانی: خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، بین خیابان وحید نظری و خیابان روانمهر، پست توحید، شماره ۴، واحد ۴، کد پستی: ۱۳۱۴۶۱۵۱۴۷، تلفن: ۶۶۴۶۰۲۸۳، فاکس: ۶۶۹۵۹۹۲۳

فهرست

- یادداشت بر چاپ دوم ۱۱
- یادداشت بر چاپ اول ۱۳
- یادداشت جلیبر بن سیمه ۱۷
- متن تشکر مصدق از زرتشت ۱۹
۱. خاطراتی از دوران مشروطیت در اوقات با محمدعلی شاه ۲۱
۲. واقعه‌ای در تفلیس و باطوم ۳۱
۳. تحصیل در پاریس ۳۹
۴. بازگشت به ایران ۴۵
۵. عزیمت به اروپا و تحصیل در سوئیس، اقامت در نوشاتل ۴۹
۶. بازگشت دوم به ایران، عضویت در حزب اعتدالی - ۵۱
- تأسیس شرکت خیریه ۵۱
۷. عضویت در کمیسیون تطبیق حوالجات و معاونت وزارت مالیه ... ۵۷
۸. قرارداد ۱۹۱۹ و عزیمت به سوئیس ۶۵
۹. از سوئیس تا قفقاز و بازگشت به سوئیس ۶۹
۱۰. مسافرت از سوئیس به بوشهر ۷۵

۷۹	۱۱. تصدی ایالت فارس
۸۳	پیوست - دو نامه از مصدق
۸۷	۱۲. اقامت در بختیاری
۹۳	۱۳. وزارت مالیه در دولت قوام السلطنه
۱۰۳	۱۴. وقایعی از دوران تصدی ایالت آذربایجان
۱۲۳	۱۵. وزارت امور خارجه در دولت مشیرالدوله
۱۲۹	۱۶. ميثت مشورتی سردار سپه (رئيس الوزرا)
۱۳۷	۱۷. حلع قاجاریه از سلطنت
۱۴۳	۱۸. شکن جبهه ملی، ملی شدن نفت و تشکیل دولت
۱۵۱	۱۹. قضیه شکن کنسولگری های انگلیس
۱۵۵	۲۰. وقایع نهم، افند ۳۱
۱۶۳	۲۱. حزب توده، کمونیسم، بنام قوای انتظامی و کودتای ۲۸ مرداد
۱۶۹	۲۲. حزب در ایران - مجمع بین الا-زاد
۱۷۱	۲۳. حسب حال در زندان زرهمی
۱۷۹	۲۴. چند اظهار نظر کوتاه؛ دولت، شاه و ثریا
۱۸۹	۲۵. چند خاطره
۲۰۲	توارد مطلب میان تفکر مصدق و دهخدا
۲۰۷	سالشمار زندگی دکتر محمد مصدق
۲۱۳	حواشی پی نوشت سالشمار زندگی دکتر محمد مصدق
۲۱۹	نام های اشخاص [در چاپ اول]
۲۲۵	نمایه متن فعلی (چاپ دوم)
	تصویرها

یادداشت بر چاپ دوم

با یاد دوست فقید، چاپ بزرگمهر چاپ دوم تقریرات مصدق در زندان از سوی انتشارات ترجمه انتشار می یابد.

آنچه می باید درباره ترکیب و تنظیم این مجموعه گفت در همان یادداشت چاپ اول آمده است. جری آنکه صورت اصلی یادداشت های مرحوم بزرگمهر به همان ترتیب زمانی استماع از شادروان مصدق (بیست و دو جلسه) بنا به نظر دلپسند یادداشت کنند از حمنند با نام «رنج های سیاسی دکتر محمد مصدق» به اهتمام عبدالله برهان (تهران ۱۳۷۰) هم به چاپ رسید با حواشی که بر آن افزوده شده است.

پس لزوماً یادآوری می شود که ترتیب گفته های مصدق به بزرگمهر در تقریرات مصدق در زندان به نظم تاریخی است از باب آنکه خواننده با توالی سنوات و حوادث پیش برود.

این نکته هم به ضرورت گفته می شود که ترتیب فهرست های کلیدی - از حیث صفحات در چاپ کنونی - به هم زده نشد. یعنی شماره صفحات اگرچه تغییر یافته است ولی در فهرست همان شماره

قدیم آورده شد و آن شماره میان [] در سطور چاپ کنونی قرار گرفت. علت آنکه به صفحات جدید ارجاع داده نمی شود از باب آن است که در بسیاری کتاب ها به چاپ اول این مجموعه ارجاع داده شده. پس اگر کسی بخواهد که آن شماره ها را در این چاپ بیابد ناگزیر حفظ شماره گذاری قدیم لازم بود.

در پایان از بانوی ارجمند شیرین بزرگمهر سپاسگزاری می شود که از تجدید چاپ تقریرات مصدق در زندان اظهار شادمانی کردند. باید گفت این شایسته بدردشان آنچه را به هنگام دیدار مصدق در زندان از وی شنیده و سبانه یادداشت نمی فرمود اکنون تاریخ چنین مدرک ارزشمندی را در اختیار داشت.

سپاسگزاری دیگر که نباید از دست گذاشته شود از آقای رضا یکرنگیان مدیر تاریخ دوست انتشارات خجسته است که بانی نشر این چاپ شده اند.

چهارم آذر ۱۳۸۸

ایرج افشار